Zbornik sudske prakse

PRESUDA OPĆEG SUDA (treće prošireno vijeće)

12. veljače 2019.*

„Izvanugovorna odgovornost – Tržišno natjecanje – Zabranjeni sporazumi – Odluka kojom se utvrđuje povreda članka 101. UFEU-a – Novčane kazne – Presuda kojom se djelomično poništava odluka – Povrat glavnice novčane kazne – Zatezne kamate – Dovoljno ozbiljna povreda pravnog pravila kojim se dodjeljuju prava pojedincima – Uzročna veza – Šteta – Članak 266. UFEU-a – Članak 90. stavak 4. točka (a) druga rečenica Delegirane uredbe (EU) br. 1268/2012”

U predmetu T-201/17,

Printeos, SA, sa sjedištem u Alcalá de Henaresu (Španjolska), koji zastupaju H. Brokelmann i P. Martínez-Lage Sobredo, odvjetnici,

tužitelj,

protiv

Europske komisije, koju zastupaju F. Dintilhac i F. Jimeno Fernández, u svojstvu agenata,

tuženika,

u prvom redu povodom zahtjeva, na temelju članka 268. UFEU-a, za naknadu štete proizišle iz Komisijina odbijanja da tužitelju isplati zatezne kamate na glavnicu kazne koja je vraćena nakon poništenja njezine Odluke C(2014) 9295 *final* od 10. prosinca 2014. u vezi s tim postupkom na temelju članka 101. [UFEU-a] i članka 53. Sporazuma o EGP-u (AT.39780 – Omotnice), presudom od 13. prosinca 2016., Printeos i dr./Komisija (T-95/15, EU:T:2016:722) i, podredno, povodom zahtjeva na temelju članka 263. UFEU-a kojim se traži poništenje Komisijine odluke od 26. siječnja 2017. o odbijanju navedenog povrata,

OPĆI SUD (treće prošireno vijeće),

u sastavu: S. Frimodt Nielsen, predsjednik, V. Kreuschitz (izvjestitelj), I. S. Forrester, N. Półtorak i E. Perillo, suci,

tajnik: J. Palacio González, glavni administrator,

uzimajući u obzir pisani dio postupka i nakon rasprave održane 3. srpnja 2018.,

donosi sljedeću

* Jezik postupka: španjolski

Presudu

Okolnosti spora

1 Odlukom C (2014) 9295 *final* od 10. prosinca 2014. koja se odnosi na postupak primjene članka 101. [UFEU-a] i članka 53. Sporazuma o EGP-u (AT.39780 – Omotnice) (u daljnjem tekstu: Odluka iz 2014.) Europska komisija utvrdila je da je, među ostalim, tužitelj, Printeos, SA, povrijedio članak 101. UFEU-a i članak 53. Sporazuma o Europskom gospodarskom prostoru (EGP) sudjelujući od 8. listopada 2003. do 22. travnja 2008. u zabranjenom sporazumu koji je sklopljen i proveden na europskom tržištu standardnih kataloških omotnica te posebnih otisnutih omotnica, uključujući u Danskoj, Njemačkoj, Francuskoj, Švedskoj, Ujedinjenoj Kraljevini i Norveškoj. Ta je odluka donesena po okončanju postupka nagodbe na temelju članka 10.a Uredbe Komisije (EZ) br. 773/2004 od 7. travnja 2004. o postupcima koje Komisija vodi na temelju članaka [101. i 102. UFEU-a] (SL 2004., L 123, str. 18.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 1., str. 298.) i Obavijesti Komisije o vođenju postupaka nagodbe s ciljem donošenja odluka u skladu s člankom 7. i člankom 23. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1/2003 u predmetima kartela (SL 2008., C 167, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 6.).

2 S obzirom na povredu utvrđenu u članku 1. stavku 5. Odluke iz 2014., Komisija je izrekla tužitelju, solidarno s nekim njegovim društvima kćerima, novčanu kaznu u iznosu od 4 729 000 eura (članak 2. stavak 1. točka (e) navedene odluke).

3 U skladu s člankom 2. stavkom 2. te odluke, novčanu kaznu trebalo je platiti u roku od tri mjeseca od datuma njezine dostave.

4 U članku 2. stavku 3. Odluke iz 2014. predviđeno je:

„Nakon isteka tog roka, automatski će se obračunati kamata po stopi koju primjenjuje Europska središnja banka (ESB) na svoje glavne operacije refinanciranja prvog dana mjeseca u kojem je ta odluka donesena, uvećana za 3,5 postotnih bodova.

Ako poduzetnik iz članka 1. podnese tužbu, taj poduzetnik plaća iznos novčane kazne na dan dospijeća, podnošenjem prihvatljivog financijskog jamstva ili privremenom uplatom iznosa novčane kazne u skladu s člankom 90. Delegirane uredbe Komisije (EU) br. 1268/2012 [od 29. listopada 2012. o pravilima za primjenu Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije (SL 2012., L 362, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 9., str. 183.)]”

5 Članak 2. stavak 3. prvi podstavak Odluke iz 2014. temelji se na članku 83. Delegirane uredbe Komisije br. 1268/2012, koji pod naslovom „Zatezne kamate” propisuje, među ostalim, sljedeće:

„1. [N]a svaki iznos potraživanja koji nije bio plaćen u roku iz članka 80. stavka 3. točke (b) obračunavaju se kamate u skladu sa stavcima 2. i 3. ovog članka.

2. Kamatna stopa na iznose potraživanja koji nisu plaćeni u roku iz članka 80. stavka 3. točke (b) je stopa koju upotrebljava Europska središnja banka za svoje glavne operacije refinanciranja, objavljena u seriji C *Službenog lista Europske unije*, a koja se primjenjuje prvog kalendarskog dana mjeseca u kojem iznos dospijeva, uvećana za:

[…]

(b) tri i pol postotna boda u svim ostalim slučajevima.

[…]

4. U slučaju novčanih kazni, kada dužnik ponudi financijsko jamstvo koje računovodstveni službenik prihvati umjesto plaćanja, kamatna stopa koja se primjenjuje od roka iz članka 80. stavka 3. točke (b) je stopa iz stavka 2. ovog članka koja se primjenjuje prvog dana mjeseca u kojemu je donesena odluka o izricanju novčane kazne, uvećana samo za jedan i pol postotni bod."

6 Članak 83. Delegirane uredbe br. 1268/2012 temelji se na članku 78. stavku 4. Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 (SL 2012., L 298, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 7., str. 248., u daljnjem tekstu: Financijska uredba), kojom se Komisija ovlašćuje za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 210. iste uredbe u vezi s detaljnim pravilima, među ostalim, o zateznim kamatama.

7 Članak 90. Delegirane uredbe br. 1268/2012, naveden u članku 2. stavku 3. drugom podstavku Odluke iz 2014. (vidjeti točku 4. ove presude), propisuje, među ostalim, sljedeće:

„1. Ako se podnese tužba Sudu Europske unije protiv odluke Komisije o uvođenju novčanih ili drugih kazni u skladu s UFEU-om ili Ugovorom o Euratomu te dok nisu iscrpljena sva pravna sredstva, dužnik privremeno plaća dotične iznose na bankovni račun koji odredi računovodstveni službenik ili nudi financijsko jamstvo koje je prihvatljivo računovodstvenom službeniku. Jamstvo je neovisno od obveze plaćanja novčane kazne, financijskih ili drugih sankcija i izvršivo po prvom pozivu. Ono obuhvaća potraživanje u vezi s glavnicom i pripadajućim kamatama kako je navedeno u članku 83. stavku 4. [Financijske uredbe].

2. Komisija osigurava privremeno plaćene iznose tako da ih ulaže u financijsku imovinu te time osigurava sigurnost i likvidnost novčanih sredstava, a istodobno ostvaruje pozitivan prinos.

[…]

4. Nakon što su iscrpljena sva pravna sredstva i nakon što je novčana kazna ili ugovorna kazna ukinuta ili smanjena poduzima se jedna od sljedećih mjera:

(a) neopravdano naplaćeni iznosi zajedno s kamatama vraćaju se dotičnoj trećoj strani. Ako je ukupan prinos ostvaren za odgovarajuće razdoblje bio negativan, vraća se nominalna vrijednost neopravdano naplaćenih iznosa;

(b) ako je podneseno financijsko jamstvo, ono se vraća na odgovarajući način."

8 Članak 90. Delegirane uredbe br. 1268/2012 temelji na članku 83. stavku 4. Financijske uredbe, kojim se Komisija ovlašćuje za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 210. iste uredbe u vezi s detaljnim pravilima za iznose primljene od novčanih kazni, ugovornih kazni i pripadajućih kamata.

9 Odluka iz 2014. dostavljena je tužitelju 11. prosinca 2014.

10 Porukom elektroničke pošte od 16. veljače 2015. Komisija je podsjetila tužitelja da izrečenu novčanu kaznu treba platiti u roku od tri mjeseca od dostave te odluke i da, ako odluči podnijeti tužbu za poništenje pred Općim sudom, treba podnijeti dovoljno bankovno jamstvo ili privremeno platiti novčanu kaznu.

11 Toj je poruci elektroničke pošte bila priložena obavijest pod nazivom „Information Note on provisionally Paid or Guaranteed Fines” (Informacija o kaznama na koje se primjenjuje privremeno plaćanje ili jamstvo) od 20. srpnja 2002. (u daljnjem tekstu: informacija). U toj je obavijesti, među ostalim, navedeno kako slijedi:

„U skladu s člankom 85.a Uredbe Komisije (EZ, Euratom) br. 2342/2002 [od 23. prosinca 2002. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 o Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na opći proračun Europskih zajednica (SL 2002., L 357, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 3., str. 7.)], računovodstveni službenik privremeno naplaćuje iznose kazni koji su predmet tužbe pred Sudom Europske unije od dužnika ili od njega zahtijeva da ponudi financijsko jamstvo. Nakon što su iscrpljena sva pravna sredstva, privremeno naplaćeni iznosi i kamate koje su na temelju njih ostvarene uključuju se u proračun ili vraćaju dužniku.

[…]

U slučaju novčanih kazni koje Komisija izriče od 2010., ona će privremeno isplaćene iznose uplatiti u fond koji se sastoji od imovine čija će izloženost rizicima države biti ograničena na visoko kvalitetne državne rizike s preostalim dospijećem od najviše [dvije] godine, i kojim će upravljati Komisija.

Ako Sud ukine novčanu kaznu u cijelosti ili djelomično, Komisija će nadoknaditi iznos koji je otkazan u cijelosti ili djelomično, uvećan za zajamčeni prinos.

Taj se zajamčeni povrat temelji na posebnoj referentnoj uspješnosti, izmjerenoj u razdoblju ulaganja. […]”

12 Sukladno članku 85.a Uredbe br. 2342/2002:

„1. Ako se podnese tužba Sudu Zajednice protiv odluke Komisije o uvođenju novčane kazne, periodične novčane kazne ili drugih penala u skladu s Ugovorom o EZ-u i Ugovorom o Euratomu te dok nisu iscrpljena sva pravna sredstva, računovodstveni službenik privremeno naplaćuje odnosne iznose od dužnika ili od njega zahtijeva da ponudi financijsko jamstvo. Traženo jamstvo je neovisno od obveze plaćanja novčane kazne, periodične novčane kazne ili drugih penala te se može izvršiti po prvom pozivu. Ono obuhvaća potraživanje u vezi s glavnicom i pripadajućim kamatama kako je navedeno u članku 86. stavku 5.

2. Nakon što su iscrpljena sva pravna sredstva, privremeno naplaćeni iznosi i kamate koje su na temelju njih ostvarene uključuju se u proračun ili vraćaju dužniku. U slučaju financijskog jamstva, ono se naplaćuje ili vraća.”

13 Sukladno članku 290. prvom stavku Delegirane uredbe br. 1268/2012, od 1. siječnja 2013. članak 85.a Uredbe br. 2342/2002 stavljen je izvan snage i zamijenjen člankom 90. Delegirane uredbe br. 1268/2012 (vidjeti točku 7. ove presude).

14 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 20. veljače 2015. tužitelj je pokrenuo postupak koji se temelji na članku 263. UFEU-a i kojim se, kao prvo, traži djelomično poništenje Odluke iz 2014.

15 Tužitelj je 9. ožujka 2015. privremeno platio novčanu kaznu koja mu je izrečena u toj odluci.

16 Tužiteljevi zastupnici 10. ožujka 2015. obavijestili su Komisiju o podnošenju navedene tužbe i o privremenom plaćanju novčane kazne.

17 U skladu s člankom 90. stavkom 2. Delegirane uredbe br. 1268/2012, iznos novčane kazne koju je tužitelj privremeno platio uplaćen je u fond za financijsku imovinu, osnovan na temelju Odluke Komisije C (2009) 4264 *final* od 15. lipnja 2009. o smanjenju rizika pri upravljanju privremeno naplaćenim novčanim kaznama, kojim upravlja Glavna uprava (GU) za gospodarske i financijske poslove (u daljnjem tekstu: fond BUFI). Ta se odluka temeljila na članku 74. Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 od 25. lipnja 2002. o Financijskoj uredbi koja se primjenjuje na opći proračun Europskih zajednica (SL 2002., L 248, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 1., svezak 2., str. 145.), koji je zamijenjen člankom 83. Financijske uredbe.

18 Presudom od 13. prosinca 2016., Printeos i dr./Komisija (T-95/15, EU:T:2016:722, u daljnjem tekstu: presuda Printeos) Opći sud utvrdio je da je Komisija povrijedila svoju obvezu obrazlaganja u smislu članka 296. drugog stavka UFEU-a i, prema tome, poništio članak 2. stavak 1. točku (e) Odluke iz 2014. Ta je presuda postala konačna.

19 Porukom elektroničke pošte od 14. prosinca 2016. Komisija je obavijestila tužitelja o svojoj namjeri da mu vrati iznos privremeno plaćene novčane kazne te mu je dostavila obrasce potrebne za tu svrhu.

20 Porukom elektroničke pošte od 15. prosinca 2016. tužiteljevi zastupnici dostavili su Komisiji ispunjene obrasce.

21 Komisija je porukom elektroničke pošte od 26. siječnja 2017. obavijestila tužiteljeve zastupnike da će novčanu kaznu vratiti tijekom sljedećeg tjedna.

22 Istog dana tužiteljevi zastupnici odgovorili su Komisiji da očekuju i zahtijevaju povrat novčane kazne s kamatama računajući od dana plaćanja novčane kazne, to jest 9. ožujka 2015., po kamatnoj stopi koju ESB primjenjuje na svoje glavne operacije refinanciranja (u daljnjem tekstu: stopa refinanciranja ESB-a) uvećanoj za 3,5 postotnih bodova, tj. kamatnoj stopi iz članka 2. stavka 3. Odluke iz 2014. u slučaju zakašnjelog plaćanja (tj. nakon isteka roka iz članka 2. stavka 2. navedene odluke).

23 Dvjema porukama elektroničke pošte od istog dana (u daljnjem tekstu, zajedno: sporna poruka) Komisija je tužiteljevim zastupnicima odgovorila sljedeće:

„Kao što je to objašnjeno u bilješci [informacije] koja vam je poslana 16. veljače 2015., privremeno naplaćene novčane kazne ulažu se u fond. U slučaju ukidanja novčane kazne, Komisija je vraća uvećanu za prinos osiguran na temelju uspješnosti referentne vrijednosti. Budući da je ona bila negativna, vratit će vam se samo glavnica.

Za vašu informaciju prilažem izlazni račun, koji je provjerilo [društvo] D.”

24 Prema Komisijinim navodima, koji nisu osporeni, kumulativni prinos fonda BUFI bio je negativan u 2015. (– 0,09 %) i u 2016. (– 0,265 %). Slično tomu, pasivna kamatna stopa ESB-a (ECB deposit facility rate) bila je negativna od 5. lipnja 2014., odnosno – 0,10 od lipnja 2014., –0,20 od rujna 2014., – 0,30 od prosinca 2015. i – 0,40 od ožujka 2016. Konačno, stopa refinanciranja ESB-a bila je 0,05 % od 9. ožujka 2015. i 0 % od 16. ožujka 2016.

25 Porukom elektroničke pošte od 27. siječnja 2017. tužiteljevi zastupnici odgovorili su da je, u skladu s člankom 266. UFEU-a, Komisija bila dužna poduzeti potrebne mjere kako bi postupila sukladno presudi Printeos. Ponovno su istaknuli, u biti, presudu od 10. listopada 2001., Corus UK/Komisija (T-171/99, EU:T:2001:249, t. 50. do 53., u daljnjem tekstu: presuda Corus), u prilog tomu da se ta obveza u slučaju akta koji je već izvršen mogla sastojati od toga da se tužitelj dovede u situaciju u kojoj se nalazio prije tog akta (načelo *restitutio in integrum*). U slučaju presude kojom se ukida ili smanjuje novčana kazna izrečena poduzetniku zbog povrede pravila tržišnog natjecanja, Komisija ima obvezu povrata novčane kazne koja je tom poduzetniku nepravilno naplaćena i koja obuhvaća ne samo glavnicu spomenute novčane kazne nego i kamate na taj iznos.

26 Tužitelj je 1. veljače 2017. na svoj bankovni račun primio Komisijinu uplatu u iznosu od 4 729 000 eura, što odgovara novčanoj kazni koju je privremeno platio 9. ožujka 2015.

27 Komisija je porukom elektroničke pošte od 3. veljače 2017. odbila tužiteljeve argumente temeljeći se, među ostalim, na članku 90. stavku 4. Delegirane uredbe br. 1268/2012. Usto je pobliže odredila sljedeće:

„Prije svega, Vaš je klijent vlastitom odlukom odabrao privremeno plaćanje umjesto financijskog jamstva. Osim toga, Vaš klijent bio je potpuno svjestan da će se privremeno plaćeni iznos uložiti u fond. Funkcioniranje tog fonda i pojam zajamčenog prinosa podrobno su objašnjeni u ‚bilješci informacije' koja Vam je poslana 16. veljače 2015.

Budući da je ukupan prinos ostvaren u razdoblju od 10. ožujka 2015. do 25. siječnja 2017. negativan, zajamčeni prinos iznosi 0 eura i Vašem klijentu vraćena je samo glavnica."

Postupak i zahtjevi stranaka

28 Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 31. ožujka 2017. tužitelj je pokrenuo ovaj postupak.

29 Na prijedlog suca izvjestitelja, Opći sud (treće vijeće) odlučio je otvoriti usmeni dio postupka te je u okviru mjera upravljanja postupkom predviđenih u članku 89. Poslovnika Općeg suda postavio pisana pitanja strankama u pogledu utjecaja na rješenje spora, osobito, presude od 12. veljače 2015., Komisija/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83, u daljnjem tekstu: presuda IPK), pozivajući ih da na njih odgovore djelomično u pisanom obliku, a djelomično na raspravi. Stranke su podnijele svoje odgovore na pisana pitanja Općeg suda u određenom roku.

30 Opći sud je na prijedlog trećeg vijeća, primjenom članka 28. Poslovnika, odlučio uputiti predmet proširenom sastavu suda.

31 Stranke su saslušane u svojim izlaganjima i odgovorima na pisana i usmena pitanja koja je postavio Opći sud (treće prošireno vijeće) na raspravi 3. srpnja 2018.

32 Kao odgovor na usmena pitanja Općeg suda, tužitelj je, s jedne strane, naveo da više ne želi ostati pri članku 266. prvom stavku UFEU-a kao pravnoj osnovi, u smislu samostalnog pravnog sredstva, prvog dijela tužbenog zahtjeva i, s druge strane, potvrdio da se pojam „kompenzacijske kamate" koji se u njemu navodi treba shvatiti kao „zatezne kamate" u smislu točke 30. presude IPK, što je uneseno u zapisnik s rasprave.

33 Tužitelj od Općeg suda zahtijeva da:

– naloži Komisiji da plati naknadu štete u iznosu od 184 592,95 eura, koji odgovara zateznim kamatama izračunanima na iznos od 4 729 000 eura po stopi refinanciranja ESB-a uvećanoj za 2 postotna boda, u razdoblju od 9. ožujka 2015. do 1. veljače 2017. (u daljnjem tekstu: referentno razdoblje) ili, u suprotnom, po kamatnoj stopi koju Opći sud smatra prikladnom;

– naloži Komisiji plaćanje zateznih kamata na iznos koji je zatražen u prethodnoj alineji za razdoblje od 1. veljače 2017. do datuma kada će Komisija doista platiti taj iznos prilikom izvršenja presude nakon usvajanja ove tužbe, po kamatnoj stopi koju ESB primjenjuje na svoje operacije refinanciranja, uvećanoj za 3,5 postotnih bodova, ili, u suprotnom, kamatnoj stopi koju Opći sud smatra prikladnom;

– podredno, poništi spornu poruku;

– naloži Komisiji snošenje troškova.

34 Tužitelj je na raspravi zahtijevao da se povećanje stope refinanciranja ESB-a kako je navedeno u prvoj alineji točke 33. proširi s 3,5 postotnih bodova.

35 Komisija od Općeg suda zahtijeva da:

– odbije zahtjev za naknadu štete kao neosnovan;

– proglasi nedopuštenim zahtjev za poništenje sporne poruke ili ga, podredno, odbije kao neosnovan;

– proglasi nedopuštenim prigovor nezakonitosti članka 90. stavka 4. točke (a) Delegirane uredbe br. 1268/2012 (u daljnjem tekstu: sporna odredba) ili ga, podredno, odbije kao neosnovan;

– ako smatra primjerenim tužitelju dodijeliti naknadu ili kamate, izvrši izračun na temelju kriterija navedenih u točkama 65. do 78. odgovora na tužbu;

– u svakom slučaju naloži tužitelju snošenje troškova ili, podredno, u slučaju da se tužitelju dodijeli naknada štete, naloži da svaka stranka snosi vlastite troškove.

Pravo

Predmet spora

36 U prvom redu, nakon odustanka od prvog dijela svojeg tužbenog zahtjeva u dijelu u kojem se temeljio na članku 266. prvom stavku UFEU-a kao samostalnom pravnom sredstvu (vidjeti točku 32. ove presude), tužitelj zahtijeva, na temelju članka 266. drugog stavka UFEU-a u vezi s člankom 340. drugim stavkom UFEU-a i člankom 41. stavkom 3. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), da mu se dodijeli naknada štete istovjetna iznosu zateznih kamata koje mu je Komisija trebala isplatiti prilikom izvršenja presude Printeos, istodobno s povratom glavnice kazne koju je neopravdano platio sukladno članku 2. stavku 1. točki (e) Odluke iz 2014., a koja je ukinuta navedenom presudom.

37 Tužitelj pojašnjava, među ostalim, da se sporna odredba ne primjenjuje na naknadu štete, na temelju članka 266. drugog stavka UFEU-a i članka 340. drugog stavka UFEU-a. Čak i pod pretpostavkom da je to slučaj, ona krši članak 266. i članak 340. UFEU-a kao i članak 41. stavak 3. i članak 47. Povelje te se na tu povredu poziva tužitelj u okviru prigovora nezakonitosti u smislu članka 277. UFEU-a.

38 Podredno, tužitelj traži, na temelju članka 263. UFEU-a, poništenje sporne poruke, koja se temelji na pravnoj osnovi koja je stavljena izvan snage, nije primjenjiva i u svakom slučaju krši članak 266. i članak 340. UFEU-a te članak 41. stavak 3. i članak 47. Povelje.

Glavni zahtjev za naknadu štete u okviru prvog dijela tužbenog zahtjeva

Podsjetnik na argumente stranaka

39 Tužitelj smatra da mu je Komisija nezakonito propustila isplatiti zatezne kamate na glavnicu privremeno plaćene novčane kazne. Plaćanje tih kamata nužna je sastavnica povrata u stanje u kojem bi se nalazio da Odluka iz 2014. nije usvojena (presuda Corus, t. 54.). Nemogućnost korištenja glavnicom neopravdano plaćene novčane kazne uzrok je štete koju je tužitelj pretrpio jer se morao koristiti drugim izvorima financiranja i snositi troškove triju bankovnih zajmova sklopljenih tijekom

referentnog razdoblja te se temelji na dovoljno ozbiljnoj povredi pravnog pravila kojim se dodjeljuju prava pojedincima, koja se, među ostalim, može pripisati uvodnoj izjavi 92. Odluke iz 2014. Nedovoljnost obrazloženja kojom je zahvaćena ta uvodna izjava odnosno njezina neistinitost, utvrđena u točki 54. presude Printeos, pokazuje da je Komisija namjerno, očito, teško i neispričivo počinila povredu prava Europske unije koja predstavlja zloporabu ovlasti. To se posebno potvrđuje u uvodnoj izjavi 16. Odluke Komisije C (2017) 4112 *final* od 16. lipnja 2017. o izmjeni Odluke iz 2014., u kojoj se navodi da „su svi poduzetnici, osim društva Hamelin, imali vrlo visoke pojedinačne omjere proizvoda/prometa”. Naime, obveza obrazlaganja u smislu članka 296. drugog stavka UFEU-a i članka 41. stavka 2. točke (c) Povelje temeljno je pravo koje osigurava učinkovito izvršavanje drugog temeljnog prava, odnosno onog na djelotvoran pravni lijek pred sudom u smislu članka 47. Povelje. Isto tako, neplaćanje kamata na glavnicu nepravilno plaćene novčane kazne dovoljno je ozbiljna povreda članka 266. prvog stavka UFEU-a (rješenje od 21. ožujka 2006., Holcim (France)/Komisija, T-86/03, neobjavljeno, EU:T:2006:90, t. 32., u daljnjem tekstu: rješenje Holcim), koje daje subjektivno pravo na to da se presude Općeg suda provedu pravilno i u cijelosti, a da Komisija u tom pogledu ne raspolaže marginom prosudbe. Ta se nezakonitost ne može ispraviti pravnim pravilima na koje se poziva u spornoj poruci.

40 U tom pogledu, s jedne strane, tužitelj pojašnjava da je članak 85.a Uredbe br. 2342/2002 stavljen izvan snage od 1. siječnja 2013., dana stupanja na snagu Delegirane uredbe br. 1268/2012. Stoga Uredba br. 2342/2002 nije bila na snazi ni 16. veljače 2015., kada je Komisija poslala informacije o privremenom plaćanju novčane kazne, ni 1. veljače 2017., kada je vratila glavnicu novčane kazne, ni 26. siječnja 2017., kada je poslala spornu poruku. Međutim, Komisija ne može *a posteriori* ispraviti nepostojanje pravne osnove ili svoje neplaćanje dugovanih kamata pozivajući se prvi put u poruci od 3. veljače 2017. na članak 90. Delegirane uredbe br. 1268/2012. S druge strane, ako treba zaključiti da je taj članak ipak odgovarajuća pravna osnova, tužitelj prigovara, na temelju članka 277. UFEU-a, nezakonitosti sporne odredbe, na temelju članka 266. i članka 340. UFEU-a te članka 41. stavka 3. i članka 47. Povelje, jer ona predviđa mogućnost neplaćanja kamate.

41 Kao prvo, tužitelj u biti navodi da sporna odredba povređuje članak 266. prvi stavak UFEU-a, točnije načelo *restitutio in integrum*, kao što je potvrđeno u presudama IPK i Corus (točke 54. i 57.), prema kojem je Komisija dužna vratiti ne samo glavnicu nepravilno isplaćene novčane kazne nego i kamate za razdoblje u kojem se podnositelj zahtjeva nije mogao koristiti tim iznosom. Taj zahtjev primarnog prava ima prednost pred svim drugim pravilima sekundarnog prava, ako nije drukčije određeno. Kao drugo, pobijanom odredbom povređuje se članak 47. Povelje jer sudska zaštita na temelju članka 263. UFEU-a nije djelotvorna ako, nakon što sud Unije poništi odluku kojom se izriče novčana kazna zbog povrede Unijinih pravila tržišnog natjecanja, predmetni poduzetnik ne može dobiti kamatu na nepravilno plaćenu novčanu kaznu. Time se odvraća od podnošenja tužbe protiv odluke o izricanju sankcije. Kao treće, sporna odredba također je u suprotnosti s člankom 41. stavkom 3. Povelje i člankom 340. drugim stavkom UFEU-a jer je Sud u svojoj presudi od 13. srpnja 2006., Manfredi i dr. (C-295/04 do C-298/04, EU:C:2006:461, t. 95.) presudio da, na temelju prava svake osobe da zahtijeva naknadu štete, osobe koje su pretrpjele štetu trebaju moći zatražiti naknadu stvarne štete (*damnum emergens*) i izmaklu dobit (*lucrum cessans*), ali i plaćanje kamata. Stoga spomenuta odredba nije primjenjiva u ovom slučaju niti bi mogla ispraviti nepostojanje pravne osnove kojom se Komisija ovlašćuje da odbije plaćanje kamata.

42 Komisija odgovara da se u predmetu Printeos Opći sud ograničio na to da utvrdi nedovoljno obrazloženje uvodne izjave 92. Odluke iz 2014., bez odluke o meritumu, to jest o tužiteljevu sudjelovanju u povredi članka 101. UFEU-a. Argument prema kojem dotični razlozi nisu istiniti stoga nije relevantan i Komisija je bila ovlaštena donijeti Odluku C (2017) 4112 *final* kojom mu se izriče ista novčana kazna poput one izrečene Odlukom iz 2014. U svakom slučaju, takva manjkavost obrazloženja nije dovoljno ozbiljna povreda pravnog pravila Unije. Usto, načini povrata novčane kazne utvrđeni su u Odluci iz 2014. upućivanjem na sporne odredbe, a tužitelj ih nije osporio.

43 Podredno, Komisija podsjeća na to da, u skladu s člankom 278. UFEU-a, pokretanje postupka pred Sudom Europske unije nema suspenzivan učinak. Budući da tužitelj nije podnio zahtjev za suspenziju Odluke iz 2014., Komisija je podnijela nalog koji opravdava privremeno plaćanje novčane kazne unatoč tužbi za njezino poništenje. U ovom slučaju nije mu prouzročena šteta jer mu je vraćena glavnica novčane kazne, i to čak iako je prinos na sredstvima bio negativan. Osim toga, Komisija nije odbila isplatu, posebno jer je s dužnom pažnjom vratila glavnicu čak i prije nego što je presuda Printeos postala pravomoćna.

44 Komisija tvrdi da je u okviru spora o naknadi štete cilj kompenzacijskih kamata prije svega naknaditi štetu uzrokovanu padom vrijednosti valute nakon nastanka štetnog događaja do plaćanja naknade štete i što je više moguće ponovno uspostaviti imovinu oštećenog (načelo *restitutio in integrum*). Tako se kompenzacijske kamate dodjeljuju ako se ispune uvjeti za izvanugovornu odgovornost, koja u ovom slučaju nije nastala. U svakom slučaju, te se kamate trebaju izračunati na temelju stvarno pretrpljene štete, koja se u pravilu određuje vodeći računa o stopi inflacije koju za dotično razdoblje utvrđuje Eurostat u državi članici u kojoj tužitelj ima poslovni nastan. Međutim, u ovom slučaju tijekom referentnog razdoblja od 13. ožujka 2015. do 1. veljače 2017. stopa inflacije u Španjolskoj iznosila je 0 %. Čak i ako su se kompenzacijske kamate trebale izračunati na temelju stope refinanciranja ESB-a (vidjeti točku 24. ove presude), a ne stope inflacije, primjenjiva stopa refinanciranja nije ona od 0,05 %, na snazi 9. ožujka 2015., već ona na snazi u referentnom razdoblju, koja je od 16. ožujka 2016. određena u visini od 0 %. Isključilo bi se povećanje od 2 postotna boda jer se kompenzacijskim kamatama dužniku ne žele nametnuti dodatni troškovi kako bi se izbjeglo ili smanjilo kašnjenje u ispunjavanju obveze plaćanja, što bi bilo predmet zateznih kamata. Komisija osporava da je tužitelj pretrpio štetu zbog privremenog plaćanja novčane kazne i korištenja izvorima financiranja koji su prouzročili troškove. Što se tiče zateznih kamata izrečenih zbog zakašnjenja u izvršenju obveza plaćanja određenog iznosa, ona u biti navodi da se one trebaju izračunati od datuma presude kojom se proglašava ta obveza do datuma njezine potpune isplate. Za razliku od kompenzacijskih kamata, kamatna stopa koja se primjenjuje na navedene zatezne kamate jest stopa refinanciranja ESB-a uvećana za 2 postotna boda. Stoga se ne može odobriti povećanje od 3,5 postotnih bodova, zatraženo po analogiji s kamatnom stopom primijenjenom u slučaju neplaćanja novčane kazne u Odluci iz 2014.

45 Komisija smatra da je prigovor nezakonitosti protiv sporne odredbe nedopušten i u svakom slučaju neosnovan. Dopuštenost takvog prigovora ovisi o dopuštenosti glavnog postupka. Međutim, u ovom slučaju sporna poruka nije akt koji se može pobijati. Riječ je o isključivo potvrđujućem aktu iz članka 2. stavka 3. drugog podstavka Odluke iz 2014., kojim se predviđa primjena sporne odredbe ako se tužitelj odluči za privremeno plaćanje novčane kazne. Budući da je u svojoj tužbi protiv navedene odluke propustio osporiti taj članak, tužitelj je prihvatio njezinu konačnost, što je dovelo do nedopuštenosti zahtjeva za poništenje i, posljedično, prigovora nezakonitosti.

46 U pogledu merituma, kao prvo, Komisija podsjeća na to da je sporna odredba zamijenila članak 85.a Uredbe br. 2342/2002 navodeći uvjete za povrat privremenog plaćanja u slučaju negativnih kamata. U skladu s tom odredbom, ako se primatelj novčane kazne odluči, kao u ovom slučaju, na privremeno plaćanje novčane kazne umjesto polaganja jamstva, plaćeni iznosi ulažu se u financijsku imovinu, među ostalim, s ciljem ostvarivanja pozitivnog prinosa, o čemu je tužitelj bio obaviješten „u svakom trenutku”. U slučaju da sud Unije poništi odluku o izricanju novčane kazne, u skladu sa sudskom praksom, predviđa se povrat glavnice i pripadajućih kamata. Te su kamate kompenzacijske prirode, namijenjene tomu da nadoknade to što je privremeno plaćeni iznos nedostupan od dana plaćanja do dana povrata glavnice kao i naknadi štete koja bi mogla nastati. U interesu adresata, sporna odredba osigurava da u slučaju negativnih kamata on primi barem puni iznos glavnice, tako da trošak negativnog prinosa tijekom referentnog razdoblja snosi Komisija.

47 Kao drugo, Komisija smatra da je sporna odredba u skladu s člankom 266. UFEU-a i načelom *restitutio in integrum*. To načelo ne zahtijeva umjetni povrat kamata u svim slučajevima, već samo u posebnim okolnostima, kojih u ovom predmetu nema, uzimajući u obzir makroekonomsku situaciju u kojoj su na predmetno ulaganje primijenjene negativne kamate. U fazi proglašenja presude Corus i rješenja

Holcim posebna pravila, kao što su sporne odredbe, još nisu postojala i Opći sud nije mogao uzeti u obzir trenutačnu gospodarsku situaciju, obilježenu niskim ili čak negativnim kamatnim stopama, jer je prije gospodarske krize 2008. bilo teško predvidjeti negativne kamatne stope u gospodarskom kontekstu država Europske unije. Međutim, pravo na naplatu pozitivnih kamata protivno je gospodarskoj stvarnosti ako postoji u kontekstu negativnih kamatnih stopa i moglo bi dovesti do neopravdanog bogaćenja. U ovom je slučaju sporna odredba povoljnija za tužitelja jer bi bez takvog posebnog pravila negativan prinos naveden u točki 24. ove presude trebalo oduzeti od iznosa glavnice u trenutku povrata.

48 Kao treće, Komisija osporava da sporna odredba povređuje članak 340. drugi stavak UFEU-a te članak 41. stavak 3. i članak 47. Povelje jer tužitelj ne objašnjava razloge zbog kojih smatra da navedena odredba ugrožava ostvarivanje njegova prava na naknadu štete ili njegova prava na naplatu kamata ni to po čemu nije bio u mogućnosti ostvariti svoje pravo na učinkovit pravni lijek. Ne može ni osnovano tvrditi da neplaćanje kamata odvraća adresate odluke u području tržišnog natjecanja od toga da pred Općim sudom pokrenu postupak za njezino poništenje jer je povrat kamata (pozitivnih ili negativnih) sporedan u odnosu na zahtjev za poništenje glavnice novčane kazne i ne može se predvidjeti u fazi podnošenja tužbe.

Uvjeti za izvanugovornu odgovornost Unije

49 Sukladno ustaljenoj sudskoj praksi, uspostavljanje izvanugovorne odgovornosti Unije u smislu članka 340. drugog stavka UFEU-a ovisi o ispunjenju određenog broja pretpostavki, što uključuje nezakonitost ponašanja koje se stavlja na teret instituciji ili tijelu Unije, nastanak štete i postojanje uzročne veze između ponašanja predmetne institucije ili tijela i navedene štete (vidjeti presudu od 20. rujna 2016., Ledra Advertising i dr./Komisija i ESB, C-8/15 P do C-10/15 P, EU:C:2016:701, t. 64. i navedenu sudsku praksu).

50 Što se tiče prvog uvjeta, ustaljena sudska praksa zahtijeva da je potrebno utvrditi dovoljno ozbiljnu povredu pravnog pravila koje ima za cilj dodijeliti prava pojedincima (vidjeti presude od 20. rujna 2016., Ledra Advertising i dr./Komisija i ESB, C-8/15 P do C-10/15 P, EU:C:2016:701, t. 65. i navedenu sudsku praksu i od 30. svibnja 2017., Safa Nicu Sepahan/Vijeće, C-45/15 P, EU:C:2017:402, t. 29. i navedenu sudsku praksu).

51 Sud je također pojasnio da takva povreda postoji kad institucija o kojoj je riječ očito i grubo ne poštuje granice svoje diskrecijske ovlasti, pri čemu su elementi koje treba uzeti u obzir, osobito, stupanj jasnoće i preciznosti povrijeđenog pravila kao i opseg margine prosudbe koja je tim pravilom ostavljena tijelima Unije (vidjeti presudu od 30. svibnja 2017., Safa Nicu Sepahan/Vijeće, C-45/15 P, EU:C:2017:402, t. 30. i navedenu sudsku praksu). Samo kada institucija Unije ima znatno smanjenu ili nema nikakvu marginu prosudbe, obična povreda prava Unije dostatna je za utvrđivanje postojanja dovoljno ozbiljne povrede tog prava (vidjeti u tom smislu presude od 10. srpnja 2003., Komisija/Fresh Marine, C-472/00 P, EU:C:2003:399, t. 26. i navedenu sudsku praksu i od 4. travnja 2017., Ombudsman/Staelen, C-337/15 P, EU:C:2017:256, t. 39.)

52 U ovom slučaju stranke nisu suglasne da se neplaćanje kamate na glavnicu novčane kazne vraćene tužitelju temelji na dovoljno ozbiljnoj povredi pravnog pravila koje ima za cilj dodijeliti prava pojedincima.

53 U prilog svojem zahtjevu za naknadu štete tužitelj navodi, s jedne strane, povredu obveze obrazlaganja u smislu članka 296. drugog stavka UFEU-a i članka 41. stavka 2. točke (c) Povelje koja, među ostalim, zahvaća uvodnu izjavu 92. Odluke iz 2014. i koja je dovela Opći sud do toga da presudom u predmetu Printeos s obzirom na njega poništi navedenu odluku i, s druge strane, povredu članka 266. prvog stavka UFEU-a, u kojem se utvrđuje subjektivno pravo na potpunu i pravilnu provedbu te presude, jer Komisija ne raspolaže marginom prosudbe u tom smislu, uključujući obračun zateznih kamata.

54 Opći sud smatra prikladnim najprije ispitati postoji li dovoljno ozbiljna povreda članka 266. prvog stavka UFEU-a.

Postojanje dovoljno ozbiljne povrede članka 266. prvog stavka UFEU-a

55 Iz članka 266. prvog stavka UFEU-a proizlazi da je institucija čiji je akt proglašen ništavim dužna poduzeti potrebne mjere kako bi postupila sukladno presudi o proglašenju akta ništavim. Valja utvrditi da je taj članak pravilo koje ima za cilj dodijeliti prava pojedincima u smislu sudske prakse navedene u točki 50. ove presude. Naime, njime se predviđa apsolutna i bezuvjetna obveza institucije čiji je akt proglašen ništavim da donese, u interesu tužitelja koji je uspio u postupku, mjere koje obuhvaćaju izvršenje poništavajuće presude, čemu odgovara tužiteljevo pravo na potpuno poštovanje te obveze.

56 Dakle, prilikom poništenja odluke kojom se izriče novčana kazna, kao u ovom slučaju, ili odluke kojom se nalaže povrat neopravdano plaćenih iznosa sudska je praksa na temelju tog pravila priznala tužiteljevo pravo na povrat u stanje u kojem se nalazio prije donošenja te odluke, što osobito podrazumijeva povrat glavnice koja je zbog poništene odluke nepravilno plaćena kao i plaćanje zateznih kamata (vidjeti u tom smislu presude IPK, t. 29. i Corus, t. 50., 52. i 53.; rješenje Holcim, t. 30. i 31. i mišljenje nezavisnog odvjetnika Y. Bota u predmetu Komisija/IPK International, C-336/13 P, EU:C:2014:2170, t. 78. i 79.). Sud je u tom pogledu naglasio da plaćanje zateznih kamata predstavlja mjeru izvršenja poništavajuće presude, u smislu članka 266. prvog stavka UFEU-a, u tome što je njegov cilj paušalno obeštetiti nemogućnost ostvarenja tražbine i potaknuti dužnika da u najkraćem mogućem roku izvrši poništavajuću presudu (presuda IPK, t. 29. i 30.).

57 U ovom slučaju, radi izvršenja presude Printeos i kako bi opravdala svoju odluku o neodobravanju kamata tužitelju, Komisija se, među ostalim, temelji na spornoj odredbi.

58 U tom kontekstu, ne može se prihvatiti tužiteljev prigovor prema kojem je Komisija pogrešno primijenila članak 85.a Uredbe br. 2341/2002 umjesto sporne odredbe koja ga je zamijenila (vidjeti točku 40. ove presude). Kao što to ističe Komisija, članak 2. stavak 3. drugi podstavak Odluke iz 2014., koji tužitelj nije osporio u okviru predmeta T-95/15 te je stoga postao konačan, izričito upućuje na članak 90. Delegirane uredbe br. 1268/2012 u vezi s mogućnošću da dotični poduzetnik privremeno plati iznos novčane kazne. Tu ocjenu ne dovodi u pitanje činjenica da je informacija proslijeđena tužitelju porukom elektroničke pošte od 16. veljače 2015. pogrešno upućivala, kao što to Komisija sama priznaje, na članak 85.a Uredbe br. 2341/2002. Osim toga, tužitelj ne osporava da u ovom slučaju tijekom referentnog razdoblja prinos od ulaganja glavnice novčane kazne u fond BUFI nije proizveo nikakve kamate, već su bile negativne, te da se Komisija stoga pridržavala kriterija primjene sporne odredbe.

59 Uzimajući u obzir sudsku praksu navedenu u točki 56. ove presude, stoga valja ispitati predstavljaju li u ovom slučaju Komisijino neplaćanje zateznih kamata i provedba sporne odredbe izvršenje presude Printeos u skladu sa zahtjevima koji proizlaze iz članka 266. prvog stavka UFEU-a.

Primjenjivost sporne odredbe i obveza plaćanja zateznih kamata s obzirom na članak 266. prvi stavak UFEU -a

60 Kao što je to Komisija priznala na raspravi, s obzirom na zakonodavni kontekst i jasan tekst s izričitim upućivanjem na pravne lijekove i, osobito, situaciju u kojoj je novčana kazna izrečena odlukom poništena, sporna odredba ima za cilj provedbu zahtjeva iz članka 266. prvog stavka UFEU-a. Isto tako, u svojim je pisanim očitovanjima Komisija potvrdila da je sporna odredba propisana radi usklađivanja propisa sa zahtjevima priznatima u sudskoj praksi, to jest onima iz presude Corus i rješenja Holcim.

61 Sporna odredba stoga se treba tumačiti s obzirom na zahtjeve koji proizlaze iz članka 266. prvog stavka UFEU-a, u mjeri u kojoj to omogućuje njezin tekst. Naime, iz ustaljene sudske prakse proizlazi da se tekst sekundarnog prava Unije mora tumačiti u najvećoj mogućoj mjeri u smislu sukladnosti s odredbama Ugovora i općim načelima prava Unije. Nasuprot tomu, takav pristup ne smije dovesti do tumačenja tog teksta *contra legem*, ako je njegov smisao jasan, nedvosmislen i ne može se tako tumačiti (vidjeti u tom smislu presudu od 28. veljače 2017., Yingli Energy (China) i dr./Vijeće, T-160/14, neobjavljenu, EU:T:2017:125, t. 151. i 152. i navedenu sudsku praksu; vidjeti također u tom smislu i po analogiji presudu od 29. lipnja 2017., Popławski, C-579/15, EU:C:2017:503, t. 33. i navedenu sudsku praksu). U pogledu odredbe koja je jasna i nedvosmislena, samo je na Općem sudu da u slučaju isticanja prigovora nezakonitosti u smislu članka 277. UFEU-a provjeri njezinu usklađenost s odredbama Ugovora i općim načelima prava Unije.

62 Delegirana uredba Komisije br. 1268/2012 ne precizira smisao izraza „uvećane za kamate” koji se upotrebljava u spornoj odredbi. Posebice ne kvalificira te kamate kao „zatezne”, poput onih iz njezina članka 83. Također, članak 83. stavak 4. Financijske uredbe, odnosno pravni temelj sporne odredbe, ograničava se na utvrđivanje nejasnog pojma „pripadajuće kamate”. Nasuprot tomu, članak 78. stavak 4. Financijske uredbe, koji se odnosi na utvrđivanje iznosa potraživanja Unije u odnosu na dužnika, izričito upućuje na pojam „zatezne kamate”. Osim toga, kao odgovor na pisana i usmena pitanja Općeg suda s tim u vezi, Komisija je istaknula, u biti, da se „pripadajuće kamate” u tom smislu ne sastoje ni od zateznih ni od kompenzacijskih kamata, već od kamata *sui generis* koje se odnose isključivo na prinos ili na profitabilnost koja se mogla ostvariti polaganjem iznosa glavnice na račun ili njegovim ulaganjem u financijsku imovinu.

63 U tom pogledu Komisija u biti smatra da sporna odredba, kao i ostale odredbe Delegirane uredbe br. 1268/2012, predstavlja cjelovit skup pravila u pogledu kamata koje treba odobriti u slučaju povrata duga nakon poništenja odluke kojom se izriče novčana kazna, a koji je u načelu sprečava dodijeliti kamate kada, kao u ovom slučaju, nisu ispunjene pretpostavke iz sporne odredbe. Međutim, bez obzira na primjenu navedene odredbe, ni Komisija ne isključuje mogućnost plaćanja kompenzacijskih kamata radi naknade štete ni plaćanja zateznih kamata u slučaju kašnjenja s povratom glavnice novčane kazne. U svakom slučaju, Komisija smatra da u ovom slučaju nije zakasnila s plaćanjem koje bi moglo opravdati odobravanje takvih zateznih kamata, ali naglašava da je trenutačno i pažljivo vratila tužitelju glavnicu novčane kazne, čak i prije nego što je presuda Printeos postala pravomoćna, isključivši tako zakašnjelo plaćanje.

64 Međutim, kao što je to priznato u sudskoj praksi iz točke 56. ove presude, obveza plaćanja zateznih kamata nakon presude kojom se s retroaktivnim učinkom poništava odluka kojom se nalaže povrat neopravdano plaćenih iznosa ili izricanje novčane kazne, a koja izravno proizlazi iz članka 266. prvog stavka UFEU-a, osobito ima za cilj paušalno nadoknaditi uskraćivanje korištenja dotičnom tražbinom. U tom pogledu sudska praksa uzima u obzir činjenicu da, zahvaljujući poništenju *ex tunc*, to potraživanje postoji od trenutka kad je njegov adresat nepravilno uplatio traženi iznos, tako da je od tog stadija donositelj te odluke, u ulozi dužnika, nužno u zakašnjenju s plaćanjem (vidjeti u tom smislu presude IPK, t. 30. i 76. i Corus, t. 50. do 54.). Trebalo bi pojasniti da ta sudska praksa ne pravi razliku ovisno o tome radi li se o stanju nakon poništenja odluke kojom se nalaže povrat neopravdano plaćenih iznosa ili odluci kojom se izriče novčana kazna, nego se primjenjuje na svako potraživanje nastalo nakon retroaktivnog poništenja mjere koju je donijela institucija, ne dovodeći u pitanje područje primjene sporne odredbe i njezinu primjenjivost u ovom slučaju.

65 Stoga Komisija pogrešno tvrdi da nije nakon 9. ožujka 2015., kada je tužitelj nepravilno privremeno platio glavnicu izrečene novčane kazne, zakasnila s plaćanjem i, prema tome, da nije bila dužna platiti zatezne kamate. Budući da je Odluka iz 2014. poništena s retroaktivnim učinkom, Komisija je nužno kasnila s povratom glavnice od dana tog privremenog plaćanja. Stoga je bila dužna isplatiti zatezne kamate u skladu s člankom 266. prvim stavkom UFEU-a, kako bi se zadovoljilo načelo *restitutio in integrum* i tužitelju paušalno nadoknadilo uskraćivanje korištenja tim iznosom.

66 Iz toga također proizlazi da je Komisija pogrešno smatrala da je sporna odredba sprečava da ispuni svoju apsolutnu i bezuvjetnu obvezu plaćanja zateznih kamata na temelju članka 266. prvog stavka UFEU-a. U svakom slučaju, ta odredba ne može utjecati na tu obvezu niti može isključiti takvo plaćanje, a u njoj utvrđen izraz „pripadajuće kamate" ne može se kvalificirati kao „zatezne kamate" ili paušalna naknada štete u smislu sudske prakse navedene u točki 64. ove presude, već kao isključivo određivanje stvarnog pozitivnog prinosa ulaganja dotičnog iznosa.

67 Slijedom toga, tužitelj valjano tvrdi da je, nakon presude u predmetu Printeos i neovisno o spornoj odredbi, Komisija bila dužna, u skladu s člankom 266. prvim stavkom UFEU-a, kako ga tumači sudska praksa, na temelju mjera izvršenja navedene presude ne samo vratiti glavnicu novčane kazne nego i platiti zatezne kamate kako bi mu paušalno nadoknadila uskraćivanje korištenja tim iznosom tijekom referentnog razdoblja i da ne raspolaže marginom prosudbe u tom pogledu.

68 U tom pogledu valja odbiti Komisijinu argumentaciju koja se temelji na tužiteljevu neopravdanom bogaćenju zbog negativnog prinosa glavnice novčane kazne tijekom referentnog razdoblja, odnosno prekomjernoj nadoknadi zbog povrata nominalne vrijednosti navedenog iznosa, jer je takvo shvaćanje u izravnoj suprotnosti s logikom paušalnog obeštećenja dodjelom zateznih kamata koje je istaknuto u sudskoj praksi.

69 U tim okolnostima, s obzirom na apsolutnu i bezuvjetnu obvezu koja se nameće Komisiji člankom 266. prvim stavkom UFEU-a na isplatu takvih kamata a da pritom ne raspolaže marginom prosudbe u tom smislu, valja utvrditi da postoji dovoljno ozbiljna povreda tog pravnog pravila koja može dovesti do izvanugovorne odgovornosti Unije u smislu članka 266. drugog stavka UFEU-a u vezi s člankom 340. drugim stavkom UFEU-a. U tim okolnostima nije potrebno odlučiti ni o drugim prigovorima koje je istaknuo tužitelj u tu svrhu ni o nezakonitosti sporne odredbe.

Uzročno-posljedična veza i šteta koju treba nadoknaditi

70 Valja podsjetiti na to da se uvjet u pogledu uzročne veze iz članka 340. drugog stavka UFEU-a odnosi na postojanje dovoljno izravne uzročno-posljedične veze između nezakonitog postupanja koje se stavlja na teret i štete na koju se poziva (vidjeti presude od 18. ožujka 2010., Trubowest Handel i Makarov/Vijeće i Komisija, C-419/08 P, EU:C:2010:147, t. 53. i navedenu sudsku praksu i od 30. svibnja 2017., Safa Nicu Sepahan/Vijeće, C-45/15 P, EU:C:2017:402, t. 61. i navedenu sudsku praksu).

71 U ovom slučaju to što je Komisija povrijedila svoju obvezu dodjele zateznih kamata na temelju članka 266. prvog stavka UFEU-a predstavlja dovoljno izravnu uzročno-posljedičnu vezu sa štetom koju je tužitelj pretrpio. Ta šteta iznosi gubitak navedenih zateznih kamata tijekom referentnog razdoblja koji predstavlja paušalnu naknadu za uskraćivanje korištenja glavnicom novčane kazne tijekom tog razdoblja i odgovara primjenjivoj stopi refinanciranja ESB-a uvećanoj, kako se u ovom slučaju zahtijeva, za 2 postotna boda (vidjeti točku 74. ove presude).

72 U tom pogledu Komisija ne može prigovoriti tužitelju da je slobodno izabrao privremeno plaćanje novčane kazne umjesto bankovnog jamstva, koje bi također stvorilo troškove financiranja, iako je znao ili morao znati uvjete za povrat predviđene spornom odredbom, nakon eventualne presude o poništenju. Kao što to sama Komisija priznaje, u skladu s člankom 278. UFEU-a, uz nepostojanje suspenzivnog učinka tužbe protiv odluke o izricanju novčane kazne koja je izvršiva, privremeno plaćanje novčane kazne načelno predstavlja glavnu i primarnu obvezu dotičnog poduzetnika, koja se, štoviše, u ovom slučaju zahtijeva člankom 2. stavkom 2. Odluke iz 2014. Iz toga slijedi da je tužiteljev izbor privremeno platiti kaznu logična posljedica te odluke i ne može prekinuti uzročno-posljedičnu vezu između utvrđene nezakonitosti i pretrpljene štete.

73 Što se tiče iznosa štete koju treba nadoknaditi, valja utvrditi da u ovom slučaju Komisija nije osporavala iznos glavnice koji treba nadoknaditi od 184 592,95 eura, koji tužitelj zahtijeva na temelju naknade za zatezne kamate koje su dospjele, a nisu plaćene od 9. ožujka 2015., nego samo njihovo povećanje od 3,5 umjesto od 2 postotna boda u odnosu na stopu refinanciranja ESB-a (vidjeti točku 44. ove presude). U tim okolnostima valja smatrati da u ovom slučaju glavni zatraženi iznos treba nadoknaditi.

74 Međutim, uzimajući u obzir to osporavanje i okolnost da se tužitelj u okviru prvog tužbenog zahtjeva ograničio na traženje naknade čiji iznos uključuje zatezne kamate po stopi refinanciranja ESB-a uvećanoj za samo dva postotna boda, načelo *ne ultra petita* zabranjuje Općem sudu da presudi više od toga (vidjeti po analogiji presudu od 19. svibnja 1992., Mulder i dr./Vijeće i Komisija, C-104/89 i C-37/90, EU:C:1992:217, t. 35.). U tom pogledu tužiteljev zahtjev podnesen na raspravi da se povećanje proširi na 3,5 postotnih bodova, kao ni njegov zahtjev u poruci elektroničke pošte od 26. siječnja 2017. (vidjeti točku 22. ove presude), nije pravodoban i suprotan je načelu nepromjenjivosti tužbenih zahtjeva stranaka (vidjeti u tom smislu presudu od 9. studenoga 2017., HX/Vijeće, C-423/16 P, EU:C:2017:848, t. 18.). Naposljetku, tek podredno, u slučaju odbijanja glavnog zahtjeva, tužitelj je zatražio da mu se dodijeli kamatna stopa koju Opći sud smatra primjerenom.

75 Stoga valja odbiti taj zahtjev za povećanje i utvrditi iznos štete na 184 592,95 eura.

Zahtjev za dodjelu zateznih kamata u okviru drugog dijela tužbenog zahtjeva

76 Budući da je tužitelj u okviru drugog dijela svojeg tužbenog zahtjeva zatražio dodjelu zateznih kamata na iznos štete, kako je predviđeno u točki 75. ove presude, valja dodijeliti zatezne kamate od proglašenja ove presude do Komisijina potpunog plaćanja, kako je zatraženo, po stopi refinanciranja ESB-a uvećanoj za 3,5 postotnih bodova, analogno članku 83. stavku 2. točki (b) Delegirane uredbe br. 1268/2012 (vidjeti u tom smislu presude od 10. siječnja 2017., Gascogne Sack Deutschland i Gascogne/Europska unija, T-577/14, u postupku žalbe, EU:T:2017:1, t. 178. i 179. i od 17. veljače 2017., ASPLA i Armando Álvarez/Europska unija, T-40/15, u postupku žalbe, EU:T:2017:105, t. 147. i 148.).

77 S druge strane, valja odbiti taj zahtjev u dijelu u kojem se odnosi na dodjelu zateznih kamata od 1. veljače 2017.

78 S obzirom na sva prethodna razmatranja, valja prihvatiti zahtjev za naknadu štete, kako je navedeno u prvom dijelu tužbenog zahtjeva, a da nije potrebno odlučiti o podrednom zahtjevu za poništenje sporne poruke.

Troškovi

79 Sukladno članku 134. stavku 1. Poslovnika, stranka koja ne uspije u postupku dužna je, na zahtjev protivne stranke, snositi troškove. Budući da Komisija nije uspjela u postupku, treba joj naložiti snošenje troškova sukladno tužiteljevu zahtjevu.

Slijedom navedenog,

OPĆI SUD (treće prošireno vijeće)

proglašava i presuđuje:

1. **Europska unija, koju zastupa Europska komisija, obvezna je naknaditi štetu koju je pretrpio Printeos, SA zbog toga što tom društvu nije isplaćen iznos od 184 592,95 eura na koji je imalo pravo na temelju zateznih kamata dospjelih u razdoblju od 9. ožujka 2015. do 1. veljače 2017. u skladu s člankom 266. prvim stavkom UEFU-a, prilikom izvršenja presude od 13. prosinca 2016., Printeos i dr./Komisija (T-95/15).**

2. **Naknada iz točke 1. uvećat će se za zatezne kamate računajući od proglašenja ove presude do potpune isplate po stopi koju utvrđuje Europska središnja banka (ESB) za svoje glavne operacije refinanciranja, uvećanoj za 3,5 postotnih bodova.**

3. **U preostalom dijelu tužba se odbija.**

4. **Nalaže se Komisiji snošenje troškova.**

Frimodt Nielsen Kreuschitz Forrester

Półtorak Perillo

Objavljeno na javnoj raspravi u Luxembourgu 12. veljače 2019.

Potpisi

Sadržaj

Okolnosti spora 1

Postupak i zahtjevi stranaka 6

Pravo 7

Predmet spora 7

Glavni zahtjev za naknadu štete u okviru prvog dijela tužbenog zahtjeva 7

Podsjetnik na argumente stranaka 7

Uvjeti za izvanugovornu odgovornost Unije 10

Postojanje dovoljno ozbiljne povrede članka 266. prvog stavka UFEU-a 11

Primjenjivost sporne odredbe i obveza plaćanja zateznih kamata s obzirom na članak 266. prvi stavak UFEU -a 11

Uzročno-posljedična veza i šteta koju treba nadoknaditi 13

Zahtjev za dodjelu zateznih kamata u okviru drugog dijela tužbenog zahtjeva 14

Troškovi 14